

Kerâmet sâhibi evliyâ zâtlardan ve Hanbelî mezhebinin meşhûr fıkıh âlimlerinden. İsmi, Hasan bin Ali Berbehârî, künyesi, Ebû Muhammed'dir. 847 (H.233) senesinde doğdu. 940 (H. 329)'da vefât etti.

Hanbelî mezhebinde zamânının en meşhûr fıkıh âlimi idi. Berbehâr, Hindistan'dan getirilen bir baharatın ismidir. O zaman bunu getirenler berbehârî denilmiştir. Bu işle uğraşan Hasan bin Ali'ye de "Berbehârî lakabı verilmiştir. Bugün baharat ve baharatçı denilmektedir.

Hasan bin Ali Berbehârî, bid'atlerden sakınır ve sakındırırdı. Ehl-i sünnet îtikâdının yayılması için çok hizmet ederd. Bid'at ve bid'at ehline (Peygamber efendimizin ve O'nun dört halîfesi zamanlarında bulunmayıp da, dinde sonradan meydana çıkarılan, uydurulan sözlere, yazılara, usûl ve işlere, ibâdet olarak inananlara, bunları yapan ve yaptırana) karşı sert tutumu sebebiyle, birara Bağdat'tan Basra'ya sürülmüş, sonra tekrar Bağdât'a dönmüştür.

Muhammed bin Hasan Mukrî şöyle anlatmıştır: "Dedem ve ninem bana şöyle anlattılar: Ebû Muhammed Berbehârî ömrünün son günlerinde bir eve çekildi. Bir ay kadar orada kaldı. Sonra vefât etti. Vefât ettiğini görenlerden bir kadın, hizmetçisine; "Git bak, cenâzesini yıkamakla kim meşgûl oluyor." dedi. Hizmetçi, gördüklerini şöyle anlatmıştır: "Biri gelip, cenâzesini yıkadı. Sonra namazını kıldır. Üzerlerinde beyaz ve yeşil elbise olan kalabalık bir cemâat cenâzesinde bulundu. Namaz bitince hiç biri görünmez oldu, vefât ettiği evde defnedildi."

Hasan bin Ali Berbehârî'nin çeşitli eserleri vardır. Bunlardan Şerh-i Kitâb-üs-Sünen adlı eseri çok kıymetlidir. Buyurdular ki:

"Ortaya çıkarılan her bid'at, önce az bir şeyle başlatılır. Sanki hakka, doğruya benzer, buna dalan aldanır. Artık ondan kurtulamaz, iş büyür. Böylece bozuk bir yola girmiş olur. Bu iş dinden çıkmasına kadar uzanabilir. Zamânın insanların söylediklerine iyi bak. Acele etme. Âlimlerden işitmediğin ve onların nakletmediği bir işe dalma."

"Doğru yoldan ayrılmak iki türdür. Birincisi; iyi niyetli olduğu halde, yanlış iş yapan ve haktan ayrılan, ayağı kayan kimseye uymak. Bu, insanı helâk eder. İkincisi; hakka karşı inadcı olmak ve kendinden önce geçen sâlih, müttekî kimselere muhâlefet etmek. Böyle yapan kimse sapık ve saptırıcıdır. Böyle kimse, ümmet arasında şeytan gibidir. Kimsenin ona aldanmaması için, onun hâlini insanlara bildirmek lâzımdır."

"Ölüm ânında üç çeşit söz söylenir: Bâzılarına, ey Allah'ın kulu, sana Allah'ın rızâsını ve Cennet'ini müjdelerim, denir. Bâzılarına, ey Allah'ın kulu, sana cezânı çektikten sonra Cennet'e gideceğini müjdelerim, denir. Bâzılarına da, ey Allah'ın düşmanı, sana Allahü teâlânın gazâbını ve Cehennem'ini bildiririm, denilir."

"Müslümanın din husûsunda nasîhatı gizlemesi, yapmaması helâl olmaz. Kim nasîhatı

yapmazsa, müslümanlara hîle yapmış olur. Müslümanlara hîle yapan, dîne hîle yapmış olur. Dîne hîle yapan da, Allahü teâlâyâ, Resûlullah efendimize ve müminlere ihânet etmiş olur."

"Münâkaşaya oturmak, fayda kapılarını kapatır."

"Bid'at ehli olanlar, başlarını ve vücûdlarını toprakta gizleyip, kuyruklarını açıkta tutan ve yaklaşanı sokan akrebler gibidirler. İnsanlar arasında gizlenmişler, yanlarına yaklaşanı bid'ate düşürürler, bid'at yayarlar."

Ebû Muhammed Berbehârî, evliyânın meşhûrlarından Sehl-i Tüsterî'nin arkadaşı idi. Ondan şöyle nakletmiştir: "Allahü teâlâ dünyâyı yarattı. Dünyâ üzerinde âlimler ve câhiller yarattı. İlmin en fazîletlisi, kendisiyle amel edilen ilimdir. İlmin ancak kendisiyle amel olunanı delildir. Amelin doğru olanı hâriç, diğer kısmı hebâ olmuştur. Amelin sahîh olması için de çok şart vardır."

Fudayl bin İyâd hazretlerinin de şöyle buyurduğunu nakletmiştir: "Ehl-i sünnet bir kimseyi görünce, sanki Eshâb-ı kirâmdan birini görmüş gibi olurum. Bid'at ehli birini gördüğüm zaman da, münâfıklardan birini görmüş gibi olurum."

"Bid'at ehli ile oturana, hikmet verilmez. Bid'at ehli ile oturanın üzerine lânet inmesinden korkarım. Kim bid'at ehlini severse, Allahü teâlâ onun amelini yok eder ve kalbinden İslâm nûrunu çıkarır."

"Bid'at sâhibini üstün tutan, dînin yıkılmasına yardım etmiş olur. Kim bid'at ehline güler yüz gösterirse, dîni hafife almış olur. Bid'at ehlinin cenâzesine katılan, ayrılıncaya kadar Allahü teâlânın gazâbından kurtulamaz. Gayr-i müslim ile yemek yerim, fakat bid'at ehliyle sofraya oturmam. Bid'at ehli ile aramda demirden bir kale olması, bana çok sevimli gelir. Bid'at sâhibine buğzeden kimsenin ameli az da olsa, Allahü teâlâ onu affeder... Bid'at ehlinden yüzünü çevirenin kalbini, Allahü teâlâ îmân ile doldurur. Bid'at ehlini hakîr gören kimsenin, Allahü teâlâ Cennet'te derecesini yüz derece yükseltir. Ebediyyen bid'at sâhibi olma!"

1) Tabakât-ı Hanâbile; c.2, s.18

2) El-A'lâm; c.2, s.201

3) Şezerât-üz-Zeheb; c.2, s.319

4) Mu'cem-ül-Müellifîn; c.3, s.253

5) İslâm Âlimleri Ansiklopedisi; c.4, s.142

[Joomla SEF URLs by Artio](#)